

LANDSBYGDSUTVECKLING I HALLAND

INNOVATION

Nyhetsbrev nr 6 2005

Tema: Entreprenad - Energi – Trädgård

Entreprenad

Maskinstation fick Länsförsäkringars Landsbygdpris

“Sven-Erik och Benny Karlsson på Alstorps Maskinstation utanför Laholm har genom framsynthet och djärva investeringar utvecklat maskinstationen till ett företag med bredd och senaste teknik”. De erbjuder bl.a. gödselkörning, halm- och höpressning, betsådd, skörd av vallskörd och spannmål och på senare tid även sådd/skörd av majs. - Vi räknar med hårdare konkurrens i framtiden samtidigt som inköp av externa maskintjänster förmodligen ökar bland de alltmer affärsmässiga jordbrukare, tror Benny. Företaget har utöver ägarna tre heltidsanställda, två säsonganställda och periodvis även extrahjälp.

Viktigt med avtal när samarbete spricker

- Ordning och reda, professionalism och raka puckar är det som gäller för ett bra varaktigt samarbete, menar maskinkonsulent Lars Neuman på Länsstyrelsen Borås. Underlag för avtal för maskintjänster eller enklare maskinbolag går att skicka efter från honom (031-605983).

www.agriprim.com – Maskin Marknaden

Här finner du begagnade skogs-, lantbruks- och entreprenadmaskiner från 100 maskinhandlare i landet.

Förarbevis för truck, grävare och hjullastare

Flera entreprenörer, bl.a. Farmartjänst har visat på behov av förarbevis för tex.

1. Hjullastare för snöröjning väg eller industriområde
2. Truck eller hjullastare på t.ex. plantskola
3. Traktorgrävare för byggande av enskild väg

Entreprenadverksamhet – en ny marknad för ditt lantbruksföretag. Hur ser dina egna utbildningsbehov ut?

Begagnad lackeringsanläggning ?

Han är på jakt efter en begagnad pulverlackeringsanläggning (förbehandling, lackering med conveyerdrift och ugn). - Jag har kontakt med tre killar i 30-35 år åldern med lämplig bakgrund som är intresserade att starta företag och utföra lackeringsarbeten till industriföretag, berättar Mikael Johansson på Nyföretagarcentrum (035-127590). Samtidigt funderar de på att köpa/hyra en lokal i södra Halland (ca 1 000 kvm) och flytta anläggningen dit. Har du tips?

Yrkesbevis på grävmaskin m.m.

- Vi har genomfört den första utbildningen på yrkesbevis för maskinförare där 10 deltagare testades av utbildare Fred Hagman, berättar Herdis som jobbar med Vuxnas Lärande på LRF. Ytterligare tester kommer genomföras för yrkesbevis på lastmaskin och grävmaskin. Även utbildning för truckförare och arbete på väg planeras. Är du intresserad av något av dessa utbildningar så kontakta henne på 0346-716967.

Indexökning & maskinförteckning

I ny matrikel över maskinentreprenörer i Skåne och Halland hittar du hela bredden av medlemmar – från större maskinbolag till mindre familjelantbruk. Halländska medlemmars innehav (feb 2005) var: 71 hjullastare, 1 bandmaskin, 6 kompaktlastare, 93 grävmaskiner på band, 70 grävmaskiner på hjul, 81 grävmaskiner, 25 dumpers, 6

bandschaktare, 3 väghyvlar, 1 teleskoplastare. Anläggningsmaskinindex från april 2004 till april i år: Maskinkostnader: 343 till 378,2, Förarkostnader: 287 till 290,5. Info: 042-144390, www.maskin.org

Väggkantslåtter och buskröjning

Många maskinringar och entreprenörer sysslar med väggkantslåtter och buskröjning. - Vi har provat en ny metod med att slå gräs och buskar runt de vita stolparna, berättar Peråke Nilsson som är verksamhetsledare på Maskinringen Högländet (0383-460244). Maskinen slår mellan stolparna och ut till en bredd på 120 cm, vilket numera är ett krav i Småland. På flera håll ökar kravet upp till 3 m. Björkuddens Gräv & Maskinservice har tagit fram maskinen som sitter frontmonterad på Valtra 6850. På ekipaget sitter också en Cranabkran monterad (räckvidd 8 m) utrustat med ett slag- eller kättinghuvud. Slåtter med kran kan utföras på både höger och vänster sida, vilket är krav vid körning av mittremsa och ramper på motorvägskörning. Utrustningen gör att de vid slåttern kan slå två drag vid samma körning, vilket betyder en arbetsbredd på ca 2,5 m (2,7 m i teorin). Med ekipaget kan man även slå bakom vägräcken och utföra siktröjning vid väggkorsningar.

Farmartjänst - Landsbygdens Manpower *

För många har deltidstjänsten blivit den inkomstkälla som krävs för att kunna fortsätta som lantbrukare. Farmartjänst passar utmärkt för den som lagt av med mjölkproduktion. Nu söker de företagare/lantbrukare med kompetens inom snickeri och trädgård (framförallt) i området Hyltebruk, Harplinge och Getinge. - Vi varken hinner eller vågar bearbeta fler kunder eftersom efterfrågan hela tiden måste sys ihop med utbudet av arbetskraft, menar Mats Gunnarsson på Simlångsdalens Farmartjänst (070-2057122) vars "stab" består av 45-tal personer. Kunden betalar 220 kr exkl. utrustning och av detta erhåller företagaren 180-190 kr. Exempel på jobb som de utför; blandar foder på Harplinge Inköpsförening, krukar plantor på Tönnersjö plantskola, rengör gjutformar på Periform, städar lägenheter, beskär träd och hjälper byggfirmor. www.farmartjanst.se/simlangsdalen

Trädgårdsmarknaden har exploderat

- Även om många konkurrenter dyker upp så verkar det finnas jobb till alla, menar Mats. Anläggningsjobben har ökat markant och vi skulle behöva ytterligare ett par stenläggare. Trädgårdsuppdragen sysselsätter mellan 7- 12 personer beroende säsong (april-nov) och det handlar om allt från rabattrensning till klippning av häckar och gräsmattor. Efterfrågan på trädbeskrning är också större än de kan tillgodose.

Tältuthyrning och tankrengöring

Rent a Tent är ett franschiseföretag där Farmartjänst Simlångsdalen är "deras" aktör i regionen. Totalt finns ett 15-tal tält för uthyrning, som rymmer mellan 10-200 personer. - Vi sätter upp/tar ner tält på olika typer av företagsarrangemang, privata kalas och lantbruksmöten men sköter även catering när det efterfrågas. Sedan fem år har de även nischat sig mot att rengöra farmar- och villatankar. Samtliga medlemmar i Farmartjänsten Simlångsdalen har nu tagit truckförarkort. Utbildningsbehovet av s.k. gula maskiner (truck, traktorgrävare etc) är ständigt aktuellt.

Halländsk seger

Grattis! "Årets Farmartjänstföretag 2004" gick till Laholms Farmartjänst. - Vi fungerar som landsbygdens Manpower och hjälper trädgårdsföretag, industrier, snickare, privatpersoner, berättar Lars-Ove Hansson (ordför.) och Sven Svensson (verksamhetsledare). Företaget har 25 medlemsföretag som alla är lantbrukare. De har behov av folk för uppdrag i industri, snickeri och trädgård.

- Vi söker medarbetare från södra Halland och nordvästra Skåne som är vårt verksamhetsområde, menar Sven (0430-33190).

Även vi har behov av arbetskraft

1. Kungsbacka FT: Kjell Zackrisson, 070-653 57 74
2. Ullared/Varberg FT: Ingemar Johansson, 070-516 85 96
3. Falkenberg FT: Göran Jörnlied, 070-530 65 96

Naturvårdstjänster på frammarsch *

Naturvårdsuppdragen kommer sannolikt att öka i framtiden och redan idag finns behov av fler entreprenörer. Som ett led att öka den biologiska mångfalden och minska kväveläcket är det nationella målet satt till 12.000 ha våtmark år 2010. – Jag är säker på att nuvarande programperiod bara är början på något större, menar Mikael. Han har arbetat med förbättringar av fågelmiljöer i 15 år bl.a. i Båtafjorden utanför Bua och i Klosterfjorden. Han startade företaget Schinzii Naturvård år 2002 och håller sig än så länge i Värö socken, men ambitionen är att utvidga området till hela norra Halland. Han agerar i sfären mellan Länsstyrelsens byråkrati och bondens vardag. Lantbrukaren äger marken ”råvaran” och kontrakteras för skötseln av strandängen medan Länsstyrelsen står för finansiering. Mikael's uppdrag handlar om att ”förverkliga” bådas ambitioner och åtagande. Han arbetar fram planer, restaurerar, lejer grävmaskiner, besiktigar o.s.v. Mikael Larsson, Bua 0703-784139, www.schinzii.se

Tror på ekoturism uppdrag

Olika projekt ska leda till åtgärdsprogram för varje art. År 2005 sker insamling av data, 2006 sammanställs miljögiftsanalyser och 2007 ska åtgärderna sättas i verket. Här ser Mikael möjliga uppdrag för fler naturvårdsentreprenörer. – Vi behöver återställa miljöer för hotade arter (insekter, paddor, fåglar m.m.) i länets skogs-, åker- och kustregioner. Uppdrag som leder till nya typer av jobb för dem med biologi- och geologikunskaper. I och med att ekoturismen liksom fågelintresset ökar kommer värdet, av att skapa och bibehålla en bred fauna, bli en ”kommersiell” produkt.

Naturligt starkare tillsammans

Mikael (se ovan) söker kontakter för det praktiska anläggningsarbetet och efterlyser även mallar på naturvårdsuppdrag som fler kan använda. Naturvårdarna i Kristianstad är ett exempel på nätverk med olika professioner som bl.a. har kommunen som kund. Mikael är intresserad av att liknande kompetensnätverk kommer igång i Halland med olika professioner t.ex. kemist, anläggningstekniker, biolog och jurist.

Betesdjur bristvara i miljövard

För värdefulla betesmarker betalas 1100 kr/ha i grundersättning + 1400 kr/ha i tilläggsersättning + ca 1100 kr i gårdsstöd = 3600 kr/ha och år. I Båtafjorden fanns ett 15-tal djurhållare för 15 år sedan och idag är det 5 kvar. – Vi har själva fått låna in extra ”mulkraft” i sommar, berättar Mikael Larsson som hoppas på att Betespoolen blir ett verktyg där djurägare hittar betesmark och vice versa. Stängslingsuppdrag är något han tror kommer efterfrågas alltmer.

Gärna fler naturvårdsentreprenörer på banan

Tjänstemännen har behov av en förlängd assistans ut till verkligheten. - Vi skulle behöva fler naturentreprenörer som Mikael med ”glasögon” för potentiella projekt, menar Hans Bjuringer som handlägger miljöersättningar på Länsstyrelsen (035-132000). Att kunna rekommendera lokala s.k. professionella fältarbetare med förtroende bland bönder är värdefullt för oss. För lantbrukare med bred och djup kunskap om naturvård kan dessa typer av nya uppdrag måhända bli framtidens nisch?!

Energi

Bränsle från åker

Åkerbränslen är ett av de mest intressanta när det gäller att hitta nya grödor till ekonomiskt pressade lantbrukare, menar Erik Herland som på uppdrag av LRF ska utreda utvecklingen. - Vi kommer att satsa på forskning som utvecklar småskalig verksamhet, där lantbrukare är med i både produktion och förädling.

Gas - nytt affärsområde*

Vill du lära dig mer om biogas så följ artikelserien i Tidskriften nr 5 och 6. Fakta, ekonomi och framtidsutsikter.

Bonden – framtidens energiproducent?

I jakten på förnyelsebar energi spelar lantbruket en allt viktigare roll. Olof Berglin på Högskolan i Kalmar, forskar och utför experiment med lantbruksgrödor. Han tror på en mix. - Kanske ska havre, bruna bönor, träpellets, rapsolja och returplast blandas ihop till ett bränsle. Ren rapsolja fungerar bra i dieselbrännare och kan framöver ersätta gasol i t.ex. restaurangkök.

Miljöentreprenörer återvinner salt

Sopsalt betraktas som avfall och deponering medför en ansevärd kostnad för kommunerna. Stockholmsföretaget SoilTech har utvecklat en metod att rena sopsand assisterade av Farmartjänst som deltagit i uppsättning av anläggning och agerade maskinskötare under drift. Ingmar Ekström på FT Ekerö tycker att jobbet varit intressant. – Kul att få vara med och ta fram något helt nytt. Owe Nordström på Soil Tech menar att de gärna jobbar med Farmartjänster i andra behandlingsmetoder landet över. www.farmartjanst.se

Ny halländsk energimässa

Den 7-8 oktober kommer b. la. LRF, Lantmännen, Energirådgivarna genomföra en Bioenergimässa i Slöinge. Även en del seminarier kommer ske i anslutning till mässan. Vill du marknadsföra dig?

Han spår inblandning av RMI-diesel

Torbjörn Lovang på Lovanggruppen i Östergötland har under 35 år som rådgivare och konsult byggt upp en stor kunskapsbas. - När det gäller fordonsbränslen tror jag att de höga bränslekostnaderna och EU:s krav på inblandning av etanol och RMI-diesel kommer att ta stora jordbruksarealer i anspråk. Energiproduktion kommer att bli högtintressant, menar Torbjörn, som tror främst på spannmål (både etanol och direkteldning), oljeväxter, halm, pellets och flis.

Rapsolja som drivmedel*

Carl Jonsson är övertygad om att bensinpriset kommer att höjas och han förvånas inte av ett literpris av 20 kr om 5 år. – Tänk tanken att vi inom en snar framtid blandar in 5% rapsolja i dieseln och 5 % metanol i bensinen. Det skulle innebära en renässans för jordbruket och odlingsmarken skulle plötsligt inte räcka till längre.

Briketter av hampa på Österlen

Thomas Jacobsson i Kverrestad utanför Tomelilla satsade 2 av sina 24 ha på att odla hampa och skördade 10 ton hampa i februari (då energivärdet är som bäst). Maskinen som pressar hampan till bränslebriketter är en moderniserad avfallskvarn som skär de seiga hampafiberna och pressar dem till korvliknande briketter på ca ½ kg. Energivärdet hos briketterna ligger på hela 5,3 MWh per ton. Han önskar själv ta hand om hela kedjan, från produktion till gårdsförsäljning, och tar för slutprodukten ca 2 kr/kg.

I Hampans tecken

Målsättningen med resan är att inspirera och stimulera till en intensifierad satsning på lokal förädling av hampa. Det finns några platser kvar på studieresan till norra Tyskland och Polen den 31 juli - 4 augusti med besök på institut och olika företag. - Vi vill hitta koncept för småskalig fiberberedning menar Tomas Persson på HampeKraft, HS Gotland 0498-50118, www.hampekraft.se

Producera biogas på gården

Biogas från gårdsanläggningar är betydligt mer lönsamma i Tyskland än i Sverige. Där finns 2500 anläggningar och under 2005 beräknas det bli ytterligare 1500 st. Tyska lantbrukare får ut ca 190 öre per kWh (jmf Sverige: 70 öre). De få anläggningar som byggs i Sverige baserar sin ekonomi på mervärden (bl.a. rötrester) som kopplas till anläggningen. Läs mer i rapport nr 107 "Producera biogas på gården". JTI 018-303300. www.jti.se

Vindkraft - stabilt extra ben att stå på

- Med låg ränta och bra elpris är vind det bästa man kan satsa på, menar Mats Mellgren på Uvereds säteri som idag har fem vindkraftverk i drift. Vara-slätten är flack, glesbefolkad och blåsig vilket är perfekt för denna typ av verksamhet. Verken producerar 1,3-1,4 MW/st och år. Möllorna ägs av 9 ägare. Med de bidrag som fanns 2003, slutade kostnaden att ställa upp verken på 6 miljoner/styck (idag 7 miljoner). - Byråkratin är tungrodd, menar Mats och räknar upp miljöbonus, el-certifikat, ersättning för nätnytta o.s.v. Avkastningen på insatt kapital ligger på 15 % vilket vi inte precis är vana vid i bondesammanhang. Läs mer i Lantbrukets Affärer nr 1-2005

Flis som värmekälla*

Hallands Blomsterodling i Ljungby utanför Falkenberg har en total produktionsyta av 10.000 m² för sina blommor. Tidigare förbrukade företaget 400 m³ olja per år men förra året installerade de en ny flispanna. Ett beslut som ägare Johan Nilsson är mycket nöjd med. Sydved levererar 5000 m³ flis under året och vintertid anländer 2-3 lass per vecka med bränsle. 0346- 22075

Paketlösning: Från byggnation till askhämtning

Farmartjänst Hässleholm erbjuder tillsammans med Salins Ecotec villaägare i Knislinge olika lösningar när dessa väljer att byta ut oljepannan mot en biopanna tex. 1. Hjälpa med att riva ut gammal utrustning 2. Bygga om/ till bränslerummet 3. Serva med leverans av råvara (pellets) 4. Hämtning och deponi av aska.

Laga Bioenergi gör pellets

Ett 10-tal lantbrukare kring Laholm deltar i nätverket. - Vi jobbar nu med att hitta en marknad för de 80 ton halmpellets som tillverkats i vinter, berättar Lars-Erik (se ovan). För tillfället samverkar vi med en pannstillverkare i Vimmerby som tagit fram en pelletspanna som fungerar att elda halmpellets i. Laga Bioenergis andra affärsidé är att sälja färdig värme till fastigheter inom kommunen. - Det är viktigt att vi är lyhörda för fastighetsägarnas önskemål. I vissa fall är det frågan om billigast möjliga värmeprodukt, i andra fall vill man ha en fullständig service och bekymmersfri tillvaro. Det senare alternativet innebär att lantbrukaren/bolaget tar hela ansvaret - från planering av anläggning till själva driften. En diskussion med Laholms kommun pågår.

Biogas - en lönsam affärsidé #

- På biogas-kurserna i Varberg och Falkenberg har vi haft hela 35 deltagare, berättar Lars-Erik Jansson på LRF Konsult (035-182923) och på studieresan till Skåne deltog nästan alla. Tack vare Falkenberg kommuns planer på en biogasanläggning har många yngre och drivande lantbrukare börjat se biogas som en ny näringsgren. Nu behöver vi mer kunskap och en utveckling av "stålkossan", menar han, och planerar fler kurser i höst för intresserade företagare. Några lantbrukare i Vessigebro genomför just nu en förstudie på en mindre lokal biogasanläggning. Lars-Erik visionerar även om ett Bioenergicentrum på Plönningeskolan.

Trädgård

Älskar gamla trädgårdar med fruktträd *

Numera jobbar hon även med planering, beskärning och rådgivning till mindre trädgårdsanläggningar och kyrkor. Vivian Persson började med att sälja udda grönsaksplanter som hon själv drog upp. Marknadsföringen sköter sig automatiskt när hon säljer sina planter på torget som är hennes främsta försäljningskanal. På hösten ges kunden tillfälle att köpa hemmaodlade färska eterneller, snittblom-buketter och pyntegröntkransar. Pyntegrönt i alla former har på senare år kommit i ropet och Vivian efterfrågar själv lokal råvara (tall, gran, boxbom m.m.) för sina produkter. Ledsgårds Trädgård, Okome, 0346-25163

Kurs i växtkännedom gav mersmak #

Under våren har Munkagårdsgymnasiet anordnat kortkurser i beskärning och växtkännedom. - På den sistnämnda kursen deltog 11 företagare från bl.a. Farmartjänst som fortbildade sig på trädgårdsväxter under 6 heldagar, berättar kursledare Margareta von Rosen.

”Lenas växter”

Blomsterbutik, trädgårdscafé och frilandsodling av perenner, sommarblommor, krukväxter och tulpaner. – Just nu håller vi på att anlägga en visningsträdgård så att kunderna ska få en uppfattning om växternas färg, form och storlek innan de köper för den egna trädgården, berättar Lena Boqvist på Ljungsfors Handelsträdgård i Ljung, www.lenasvaxter.se

Trädgårdsdesign på Röhsska i Göteborg

Trädgård - nu ett av de snabbast växande marknadssegmenten i Sverige. Utställningen visar nyproducerade föremål designade för trädgården. Lite nytt och annorlunda tänk. 15/6-21/8. 031-613850

Odling och användning av ettåriga snittblommor #

Dag 1: Sorter, odlingsteknik, försäljningsmetoder, blommor i maten m.m. Dag 2: praktiska övningar med blomsterbinderi och arrangemang. Kursen går den 15-16 augusti på Lärjeåns Trädgårdar i Angered utanför Göteborg. Info: Roy Runmark Länsstyrelsen i Västra Götaland 031-605232. Anm. www.kompass.lrf.se (kod 3587)

10. 000 m² blomsterprakt *

På ”Hallands Blomsterodling” i Ljungby utanför Falkenberg, jobbar 10 personer och hälften av arbetsstyrkan kommer från Polen. - Den enda möjligheten att få ekonomi att balansera är en personal med familjemedlemmar och utländsk arbetskraft, menar Johan Nilsson, som tog över företaget för 4 år sedan. I april odlas penséer och påskliljor. I maj/juni fylls växthusen med 70-talet utplanteringsplantor och i juli startar förberedelser inför julen med julstjärnor, amaryllis och hyacint. Produktionsytan är 10.000 m². - Vi säljer det mesta (ca 80 %) till S-Blommor i Stockholm men även SABA i Göteborg är en stor kund. Nytt i år är butiken. Bygdens folk har länge velat köpa blommor i trakten och nu så tillgodoser man detta. Liksom livsmedel bibehåller även blommor sin kvalitet och hållbarhet om den köps nära produktionsplatsen. Johan läser trädgårdstidningar och har viss rådgivning från Roy Runmark på Länsstyrelsen som jobbar med rådgivning mot växthus. Vendels Trädgårdsrådgivning tillgodoser företaget med dygnet-runt service. 0346- 22075

Stabil grön grund

“Förutom kunskap fick vi med oss ett självförtroende från utbildningen”. Jag möter många trädgårdsföretagare som vågat att ta steget från anställd till egen företagare. Munkagårdsskolan är, och har varit, en viktig ”plantskola” för landsbygdens nya gröna företagare.

Salig på Salixkurs

Ett 20-tal deltagare från bl.a. Lindome, Oskarsström, Veddige, Simlångsdalen, Slöinge, Torup, Getinge fick sin kompetens ordentligt tillgodosedd på 1-dagarskurs hos Salixprodukter i Heberg.

Trädgårdsturim ökar

Läs mer om det under ”Upplevelsenäring.”

Allt om Pyntegrön & julgran

Hittar du under avsnittet ”Skog”

* = Läs hela artikeln i HS Tidskrift eller på nätet www.hshalland.net- under Landsbygdsutveckling – Idéarkiv.

= kursen/resan finansieras av Länsstyrelsens Lantbruksprogram. Deltagaren betalar för förtäring och ev. boende.

Läs även notiser under de andra rubrikerna. Speciellt i ”Affärsutveckling - Stöd” finns delar som kan beröra din verksamhet.